

LESOOCHRANÁRSKE ZOSKUPENIE

VLK

**výročná správa
2023**

Rada starších

Juraj Lukáč, náčelník LZ VLK
Viliam Bartuš, náčelník LZ VLK Východné Karpaty
Katarína Ondrejová, náčelníčka LZ VLK Čergov

Zamestnanci

Juraj Lukáč, koordinátor programov
Viliam Bartuš, projektový manažér
Katarína Ondrejová, projektová manažérka
Andrea Miklošová, programová asistentka
Milan Krokker, programový asistent
Peter Sabo, odborný pracovník
Janka Zajaková, odborná pracovníčka

Externí spolupracovníci

Luboš Leško, hlavný účtovník, správa majetku
Zuzana Kovalová, účtovníčka

Kontakt

Lesoochranárske zoskupenie VLK
082 13 Tulčák č. 310
tel.: 051 7789 488, e-mail: alfa@wolf.sk
<https://www.facebook.com/lesoochranarske.zoskupenie.vlk>

Webové stránky

www.wolf.sk
www.vsetkoprenic.sk
<https://ticha.wolf.sk/>
<https://vlci.wolf.sk/sk/>
<https://medvede.wolf.sk/>
<https://unesco.wolf.sk/>
<https://cergov.wolf.sk/>
<https://biomasaker.wolf.sk/>

Na hraniciach odolnosti

Všetci máme radi pohodlie. Keď sme v suchom, najedení, zdraví, nikam sa neponáhľame a nikto nás neštve.

Ľudia sú na Zemi povedzme 2,5 milióna rokov – ak do toho zahrnieme aj predchodcov Homo erectus. Väčšinu tohto času sme žili v nepohodlí, hladní, neustále hľadajúci potravu a bojujúci so všetkým naokolo, aby sme prežili. Až pred menej ako 6 000 rokmi sme začali vytvárať lingvisticky zložité jazyky, budovať rozsiahle sídla, dopravu. Dospeli sme k telegrafom, internetu, vozom, autám, kamenným cestám, asfaltkám, počítačom a smartfónom. To všetko len a len kvôli pohodliu. 2,5 milióna rokov bol pre nás pocit pohodlia mimoriadne vzácny. To je 99,996 % času, ktorý náš druh strávil na Zemi. Len ten posledný časový úsek žijeme v neustálom pohodlí.

Na jednej strane nemusíme neustále bojovať o potravu, teplo a sucho, na strane druhej naša civilizácia za to platí dlhodobými zdravotnými problémami veľmi rozmanitého druhu. Evidentne nám chýba záťaž, fyzická i psychická, chýba nám záťaž na hraniciach odolnosti. Odolnosti starej 2,5 milióna rokov, odolnosti, ktorú máme hlboko v špiku našich kostí a DNA.

Kedysi šintoistický boh Izanagi prišiel o svoju manželku, ktorá zomrela pri pôrode. Izanagi sa rozhodol, že ju privedie zo sveta mŕtvych zase hore, do normálneho sveta. Nie celkom sa mu to podarilo, pretože svet mŕtvych bol plný strašidelných bytostí, ktoré usilovali o jeho život a manželka bola mŕtva kostra v príšernom stave. Tak sa rozhodol, že z toho sveta utečie. Príšery po ňom sáпали, trhali z neho šaty i kúsky tela, ale na poslednú chvíľu sa zo sveta mŕtvych dostal, vybehol z TMAVEJ JASKYNE a hneď skočil do rieky s čistou a chladnou vodou. V nej sa očistil od všetkej špiny a hnusoby, ktorá sa na neho v tom pekelnom svete nalepila. Dostal sa do stavu sumikiri, totálnej čistoty tela a ducha. A celý tento proces sa odvtedy volá misogi. Reštart tela aj mozgu.

Môj osobný boj na hranici odolnosti bol boj s klaustrofóbiou.

Bolo to v čase, keď som nastúpil do Prahy študovať prenos, spracovanie, zhromažďovanie a ukladanie informácií. V prvom ročníku na vysokej som začal liezť po československých skalách, celkom ma to bavilo, ale problém bol, keď sa moja partia horolezcov išla sem tam pozrieť do jaskýň. Pri tých lezeniach po jaskynných dierach sa moja klaustrofóbia rozvinula do veľmi slušnej veľkosti, nevládnuteľných panických atakov. Ataky sa rozšírili na výťahy, úzke miestnosti i spanie v zime v iglú.

Vyhýbal som sa tým miestam, spanie pod širákom mi učarovalo aj z iných dôvodov a zostalo mi ako základ prebývania v lese dodnes.

A potom som sa raz ocitol, s istým dievčaťom, pred neustále bežiacim výťahom, jedinou výťahovou verziou, ktorou som bol schopný chodiť, pretože tam neboli uzavreté priestory. Ona dostala šialený nápad. Že pôjdeme spolu výťahom hore, nevystúpime, a hore sa v uzavretom priestore otočíme a zídeme dole.

Okamžite ma obišla hrôza a začal som sa potiť.

Kto nepozná tento typ výťahu, tak je to sústava otvorených kabínok, ktoré idú hore, nad najvyšším poschodím sa akosi v tmavom zakrytom priestore otočia a potom klesajú dole.

Stáli sme na prízemí, ale myšlienka na piate poschodie a otáčanie v úzkom uzavretom priestore bola neznesiteľná. Panický atak dosahoval najvyššie hodnoty. Potom do mňa odrazu strčila a začali sme stúpať do pekla. Moja panika sa začala rozpúšťať v dievčenskej voňavke, aj v mojom zmierení sa so smrťou. Strach sa už do toho akosi nezmesil. Nevie, ako sme sa hore otočili, ale viem, že dole sme v pohode vystúpili a po vzore boha Izanagi sme šli do sauny zmyť zo seba špinu panického pekla.

Klaustrofóbia zmizla ďaleko za hranicami odolnosti.

Aj ďalej spávam v neuzavretých priestoroch, aj keď už nie kvôli klaustrofóbii. Tisíciky nocí pod širákom ma posunuli ďalej ako stovky vedeckých štúdií. Veľa vecí je jednoducho v hlave.

Raz za čas je potrebné ísť za hranicu odolnosti, psychicky, ale aj fyzicky, tak ako naši predkovia počas 99,996 % našej existencie. Potrebujeme to. Potrebovali to naši predkovia, potrebujeme to aj my.

Bojujte za svoje sny za hranicami svojej odolnosti.

Oplatí sa to.

Juraj Lukáč, náčelník

- VÍZIA
- EVOLUČNÉ LESY
- VŠETKO PRE NIČ
- SYSTEMATICKOSŤ SMERUJÚCA K NAPŔŔNIU VÍZIE

O NÁS

Lesoochranárske zoskupenie VLK od svojho vzniku v roku 1993 systematicky pracuje na naplnení vízie záchranu prirodzených lesov.

Za prvky ovplyvňujúce prirodzené lesy považujeme všetky žijúce organizmy, od bakteriálnej úrovne až po charizmatikú megafaunu. Naším cieľom je vytvoriť sieť prísne chránených území, ktoré sme nazvali Evolučné lesy. Ochrana týchto území je založená na bezzásahovosti, aby v nich všetky živé organizmy mohli žiť nerušený život bez zámerných zásahov človeka. Ich súhrnná rozloha by mala zaberat' 10 % rozlohy územia Slovenska. Zhmotnením vízie VLK-a, filozofie ochrany prírody a našej vytrvalej práce sa stalo jediné krátke slovo NIČ. Pretože chceme, aby sa aspoň s časťou lesov nerobilo nič a nezasahovalo sa do ich vývoja.

Sídlom VLK-a je planéta Zem, s konkrétnou adresou v Tulčíku. Od založenia združenia je jeho náčelníkom Ing. Juraj Lukáč. VLK má dva aktívne kmene – VLK Čergov, ktorý vedie Mgr. Katarína Ondrejová a VLK Východné Karpaty, ktorý vedie Viliam Bartuš. Oba kmene majú vlastnú právnu subjektivitu. Činnosť vykonávame v štyroch programoch, a to Zachráňme lesy, Zachráňme dravce, program zameraný na vzdelávanie verejnosti Gaia – náš domov a ABIES – vydavateľstvo LZ VLK.

K 31. 12. 2023 mal VLK 972 členov a tisíce podporovateľov. Členovia VLK-a sú aktívni po celom Slovensku. Stretnutia členov sa konajú pravidelne štyrikrát do roka. Jarná rovnodennosť bola v Laboreckej vrchovine, letný slnovrat na Čergove, jesenná rovnodennosť v Západných Tatrách a zimný slnovrat v pohorí Busov. Od roku 2017 dvakrát v roku uskutočňujeme víkendové stretnutia s náčelníkom VLK-a s názvom Zavýjanie, ktoré sú určené nielen členom, ale i podporovateľom a širokej verejnosti. Letné sa uskutočnilo na Čergove a zimné na Balnici. Týždňový letný tábor bol v Strážovských vrchoch.

VLK funguje predovšetkým vďaka finančnej podpore ľudí poskytovanej prostredníctvom 2 % z dane, 77-korunáčky (trvalé príkazy), jednorazových príspevkov a darcovských výziev na podporu VLK-a na darcovských portáloch (napr. darujme.sk, benevity.com). Z dôvodu dlhodobých útokov na mimovládne organizácie zo strany určitých politikov sme si vyžiadali a v novembri 2023 i dostali písomné potvrdenie od Ministerstva životného prostredia SR, že VLK v rokoch 2020 - 2023 nedostal žiadny príspevok zo štátneho rozpočtu, ani dotácie, či granty.

V roku 2023 v tradičnom prieskume verejnej mienky VLK naďalej výrazne dominoval v spontánnej poznateľnosti organizácií, ktoré sa zaoberajú ochranou lesa. Poznateľnosť celoročne mierne rástla. V marci bola na úrovni 27,7 % a v novembri sa dostala až na úroveň 32,6 %, čo je historicky najlepšia dosiahnutá spontánna poznateľnosť. Hranicu tridsiatich percent sme prekonalí v roku, kedy VLK oslávil 30 rokov svojej existencie.

ZACHRÁŇME LESY

Evolučné lesy

Pojem Evolučné lesy LZ VLK používa pre lesy, do vývoja ktorých nebudú ľudia zasahovať. Našou dlhodobou víziou je dosiahnutie stavu, aby súhrnná rozloha území bez zámerných ľudských zásahov zaberala 10 % rozlohy Slovenska. Aktivity sú rozdelené do dvoch skupín.

Prvá skupina aktivít je zameraná na zabezpečovanie bezzásahového spôsobu ochrany existujúcich najprísnejšie chránených území. Dôvodom je skutočnosť, že v súčasnosti platná legislatíva v nich umožňuje aj realizovanie zakázaných činností, a to napríklad prostredníctvom výnimiek a súhlasov udeľovaných štátnymi úradmi. Preto už od roku 2003 nepretržite a systematicky vstupujeme do všetkých správnych konaní týkajúcich sa týchto území, pripomienkujeme navrhované programy starostlivosti o chránené územia, strategické dokumenty, právne normy. Symbolom týchto aktivít sa stal úspešný boj za záchranu rezervácií Tichá a Kôprová dolina a pojem NIČ, ktorý symbolizuje ochranu prirodzených procesov a nezasahovanie do vývoja prísne chránených území. Rozmanitými aktivitami, vrátane účasti zhruba v 4 500 správnych konaniach sme dosiahli ochranu prirodzených procesov a teda zákaz ťažieb vo väčšine štátom chránených území s najvyšším stupňom ochrany na ploche približne 99 000 hektárov (s výnimkou území rezervácií v TANAP-e, v ktorom spôsobuje problémy neexistujúca zonácia národného parku).

Druhá skupina aktivít je zameraná na vytváranie nových bezzásahových území, ktorých súčasťou je aj zabezpečovanie prísnej ochrany území vo vlastníctve LZ VLK. Spoločným znakom týchto území je ochrana prirodzených procesov v predmete ochrany. Doposiaľ sa nám podarilo dosiahnuť vyhlásenie troch súkromných prírodných rezervácií (SPR). Z nich dve, SPR Vlčia a SPR Rysia, sa nachádzajú na pozemkoch VLK-a a jedna, SPR Roháčia, je vo vlastníctve fyzických osôb. Za patróna rezervácie Roháčia si majiteľka vybrala náčelníka VLK-a Juraja Lukáča. Medzi významné úspechy v tejto skupine aktivít patrí výrazné rozšírenie štátnych rezervácií Udava a Kyjovský prales, získanie 160-hektárového lesa v NPR Suchá dolina do dlhodobého prenájmu, dosiahnutie vyhlásenia štátnych rezervácií Bisce, Vihorlatský prales, Rydošová, Borsukov vrch, Veľký Bukovec, Pramene Vydrice.

Nariadením vlády č. 380/2023 zo dňa 29. 9. 2023 bol vďaka našej niekoľkoročnej práci súvisiacej aj s ochranou biotopov kriticky ohrozeného hlucháňa hôrneho vyhlásený nový chránený areál Stolica, v ktorom je prísne chránených 949,8 hektárov z celkovej rozlohy 3 151,8 hektárov.

Celkovo priamo vďaka VLK-u pribudlo na Slovensku už viac ako 3 906 hektárov prísne chránených území. Ďalších celkovo 133,6 hektárov sme kúpili v pohorí Čergov do vlastníctva VLK-a za účelom nezasahovania do ich vývoja a ich zaradenia do najprísnejšieho stupňa ochrany.

Počas roka 2023 VLK pripravoval materiály, analýzy a vyjadrenia týkajúce sa zmien a ďalšieho smerovania ochrany prírody.

NAŠE ÚSPECHY

- **NOVÉ REZERVÁCIE**
  - ✓ SPR Vlčia - 21,24 ha
  - ✓ SPR Rysia - 30,49 ha
  - ✓ SPR Roháčia - 17,4 ha
  - ✓ PR Bisce - 28,01 ha
  - ✓ PR Borsukov vrch - 146,79 ha
  - ✓ PR Rydošová - 88,3 ha (z toho 56,27 ha v 5. stupni)
  - ✓ PR Vihorlatský prales - 2 160,54 ha (z toho 1 574,53 ha v 5. stupni)
  - ✓ PR Veľký Bukovec – 973, 97 ha (z toho 270,78 ha v 5. stupni)
  - ✓ PR Vydrica - 483, 49 ha (z toho 450,31 ha v 5. stupni)
  - ✓ CHA Stolica - 3151,8 (z toho 949,78 ha v 5. stupni)
- **ROZŠÍRENIE REZERVACIÍ**
  - ✓ PR Udava - plus 339,98 ha (celková rozloha 391,98 ha)
  - ✓ PR Kyjov - plus 344,02 ha (celková rozloha 397,42 ha)
- **PRENÁJOM NA 40 ROKOV**
  - ✓ NPR Suchá dolina – 160 ha

Súkromné prírodné rezervácie Vlčia a Rysia

Prísna ochrana oboch rezervácií začala platiť 1. apríla 2004. Predmetom ich ochrany sú prirodzené procesy a ochrana celého geobiologického spoločenstva.

Prvý les v Čergove VLK kúpil vďaka ľuďom z 19 krajín, ktorí prispeli symbolickou kúpou stromu v rámci projektu Kúp si svoj strom. Ku koncu roku 2023 symbolicky vlastnili stromy na Čergove ľudia z 32 krajín sveta. V tomto roku sme certifikáty posielali symbolickým vlastníkom do Veľkej Británie, ale tiež do Luxemburska, Holandska, Nemecka, Rakúska a Česka. V roku 2023 sme na rozširovanie rezervácie Vlčia získali 317 príspevkov o celkovej sume 22 180,45 eur a 34 467,40 českých korún. Ako dar k rôznym príležitostiam bolo venovaných 332 stromov. Stromy boli venované najčastejšie ako vianočné a narodeninové dary. Časté boli darčeky k meninám alebo aj ako privítanie nového člena rodiny. Našiel sa aj zásadný strom, strom k birmovke, či stromy venované in memoriam. Účastníci seminára Gaia – náš domov venovali stromy lektorom Jurajovi a Katke. Nezvyčajné a milé bolo venovanie stromu psíkovi Hakuovi od jeho rodiny a tiež psíkovi Fliačikovi ako darček pri príležitosti Medzinárodného dňa psov. Spoločnosť UNIQA sa ako originálny darček rozhodla venovať stromy svojim zamestnancom. V rámci infostánkov si najviac stromov, konkrétne sedemnaásť, našlo majiteľov na festivale Pohoda. V septembri 2023 sa na podporu VLK-a uskutočnilo v Trenčíne benefičné hudobno-literárne podujatie spojené s diskusiou o práci VLK-a s názvom Roz(o)hranie, z ktorého celý výtazok sme nasmerovali do akcie Kúp si svoj strom.

V roku 2023 sme prikúpili 5,2 ha. K 31. 12. 2023 je rozloha prikúpených pozemkov celkom 112,4 hektárov. Celková rozloha pozemkov vo vlastníctve VLK-a v Čergovskom pohorí je 133,6 ha.

Aj v roku 2023 spoločnosť OMV naďalej sprostredkovávala svojim zákazníkom možnosť prispieť na rozšírenie rezervácie Vlčia prostredníctvom aktivity Kúp si svoj strom. Nová skupina ľudí tak dostala možnosť dozvedieť sa, že na Slovensku existuje organizácia, ktorá namiesto sadenia stromčekov do vyrúbaných lesov bráni lesy pred vyrúbaním. Lesy vo vlastníctve VLK-a sme pravidelne monitorovali. Obnovili sme značenie majetkových hraníc lesov kúpených v lokalite Solisko a Jarabinčik. Zakúpený geodetický zameriavač Trimble sme aktívne využívali v teréne pri zameriavaní prikúpených lesov v lokalitách Olišavec, Jarabinčik, Solisko a Salamandria – Čierne blato, ktoré sme následne počas roka dôsledne vyznačili v teréne. Niektoré informačné tabule týkajúce sa lesov VLK-a sme premiestnili na vhodnejšie lokality, tabuľu na lúke nad rezerváciou Vlčia sme vymenili za novú. S pozemkovým spoločenstvom z Fričkoviec sme podpísali dohodu o odovzdaní užívateľských práv k nášmu pozemku na Čiernom blate. Bezplatne sme sprevádzali záujemcov o návštevu rezervácie, ktorí nás o sprevádzanie požiadali. Z publikovaných rozhovorov o Vlčej uvádzame napríklad:

<https://www.info.cz/podcasty/maxim-pavla-vondracka/z-ekologicke-otazky-jeste-rozum-nevyprchal-juraj-lukac-a-ladislav-miko-o-vztahu-cloveka-k-prirode-uhlobaronech-a-prilepovacich-k-asfaltu>

VLK 2023

- 317 PRÍSPEVKOV NA ROZŠÍRENIE VLČEJ
- KÚPILI SME 5,2 HEKTÁROV
- ROZLOHA NAŠICH POZEMKOV NA ČERGOVE JE 133,6 HEKTÁROV
- ZAMERIAVANIE A ZNAČENIE HRANÍC
- MONITORING

Les v Strážovských vrchoch, ktorý miestni ľudia poznajú pod názvom Pekárova hora, dostal VLK ako vzácny dar od rodiny pána Eduarda Satinu. Od roku 2004 je štátom vyhlásený za Súkromnú prírodnú rezerváciu Rysia s najvyšším stupňom ochrany. Rezervácia bola počas roka monitorovaná našimi členmi a priaznivcami. Počas letného tábora sme obnovili majetkové hranice i červené pruhy vyznačujúce hranicu rezervácie. Rozprávanie o Rysej si mohli v septembri vypočuť napríklad i poslucháči rádia Regina v rámci programu Roľnícka beseda.

<https://www.rtvs.sk/radio/archiv/11457/2136628>

SPR Rohácia – tretia súkromná prírodná rezervácia

SPR Rohácia bola vyhlásená vyhláškou s účinnosťou od 1. apríla 2019, má rozlohu 17,4 ha a je chránená najvyšším stupňom ochrany. Vďaka niekoľkoročnej angažovanosti VLK-a bola nielen vyhlásená, ale predmetom ochrany sa stali prirodzené procesy a nerušený vývoj geobiologického spoločenstva. Rezervácia bola počas roka monitorovaná dobrovoľníkmi.

Čergov

V novembri 2017 sme objavili prebiehajúcu ťažbu v okolí kopca Solisko, v záujmovom území, v ktorom VLK vlastní a kupuje pozemky. Podarilo sa nám ju zastaviť a začali sme tzv. hybridnú blokádu, ktorej symbolom sa stal transparent s textom Zachráňme Čergov zavesený nad závorou pri vstupe do bránených lesov. Hybridná blokáda pokračovala aj počas celého roka 2023. Ťažba v záujmovom území v roku 2023 neprebíhala, čím hybridná blokáda plnila svoj účel. V septembri 2023 sme podali opätovný podnet na SIŽP kvôli zmulčovaniu hrebeňovej lúky na Solisku, do konca roka vec nebola uzavretá. V danej lokalite sme podali aj dve trestné oznámenia na nelegálny prejazd motorovým vozidlom po našich pozemkoch.

V roku 2021 sme hybridnú blokádu rozšírili aj na územie navrhovanej rezervácie Salamandria v katastri obce Hertník. V marci 2022 sme odovzdali na ústredie Štátnej ochrany prírody SR (ŠOP SR) projekt ochrany navrhovanej rezervácie. Ani do konca roka 2023 nebol návrh zo strany ŠOP SR uzavretý a posunutý okresnému úradu na ďalšie konanie. Cieľom je vyhlásiť rezerváciu s piatym stupňom ochrany, v ktorej bude umožnený voľný peší pohyb ľudí po celom jej území, podobne ako v rezervácii Pramene Vydrice.

Územie sme aktívne monitorovali a v spolupráci s kmeňom Čergov podávali podnety na porušovanie druhovej ochrany v spojitosti s ťažbou dreva. Podali sme 9 podaní týkajúcich sa poškodzovania ochranného pásma vodného zdroja v spojitosti s realizovanou ťažbou dreva. O situácii sme opakovane písomne informovali i Ministerstvo životného prostredia SR a žiadali ich o zaujatie stanoviska. V rámci monitoringu sme zistili i vytečené ropné produkty pod pokazenou lesníckou vývozkou a to v mieste len niekoľko metrov od vodného zdroja. O situácii sme informovali hasičov, políciu i civilnú ochranu a konanie bolo následne riešené ako správny delikt podľa zákona o vodách. Výsledok nám nebol poskytnutý.

V apríli príslušný okresný úrad zapísal LZ VLK ako obhospodarovateľa lesov, ktoré VLK kúpil v lokalite Čierne blato. Kúpený les priamo hraničí s územím navrhovanej rezervácie Salamandria. Informácie o diani možno nájsť na stránke www.cergov.wolf.sk, v sekcii venovanej Hertníckej doline.

V rámci monitoringu ťažby a nelegálnych prejazdov v pohorí Čergov sme sa zamerali predovšetkým na existujúce štátne prírodné rezervácie, záujmové územia, územia vo vlastníctve VLK-a a na územia, ktoré navrhujeme na vyhlásenie za nové rezervácie.

VLK 2023

- **PODÁVANIE PODNETOV A TRESTNÝCH OZNÁMENÍ**
- **HYBRIDNÁ BLOKÁDA - SOLISKO, SALAMANDRIA**
- **MONITORING, ZAMERIAVANIE A MAĽOVANIE HRANÍC PRIKÚPENÝCH ÚZEMÍ**
- **ÚČASŤ V KONANIACH - PSOL**

V spolupráci s VLK Čergov sme realizovali zameranie prikúpených pozemkov a ich vyznačenie v teréne a to v lokalitách Olišavec, Jarabinčik, SPR Vlčia a Solisko. Obnovili sme majetkové hranice na niekoľkých parcelách v lokalite Solisko. Taktiež sme spolu riešili objavené činnosti, na ktoré sme podávali podnety, ktoré sú zhrnuté v inej časti výročnej správy.

V marci VLK oznámil účasť v správnom konaní k vyhotoveniu Programu starostlivosti o les pre LHC Sabinov na roky 2024 - 2033. V októbri 2023 kmeň VLK Čergov v spolupráci s VLK-om začal realizovať víkendové stretnutia na Čergove pre priaznivcov ochrany lesov spojené s monitoringom a praktickou pomocou v našich záujmových územiach (maľovanie hraníc, obnova starých studničiek a podobne). Uskutočňujú sa raz do mesiaca.

Celoslovenský problém ťažieb v územiach NATURA 2000 a s tým spojené poškodzovanie biotopov chránených druhov sme v roku 2020 posunuli na európsku úroveň podaním sťažnosti, ktorá bola zlúčená so sťažnosťou podanou kvôli nedostatočnej ochrane hlucháňov. V júni 2022 Európsky súdny dvor uznal žalobu za opodstatnenú a v rozhodnutí č. C-661/20 rozhodol, že Slovensko porušuje smernice Európskej únie týkajúce sa ochrany biotopov a druhov a ochrany voľne žijúceho vtáctva. Keďže rozsudok dosiaľ nebol premietnutý do praxe, naďalej sme i v roku 2023 v územiach NATURA 2000 na Čergove podávali podnety na porušovanie ochrany druhov a biotopov.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0661>

UNESCO lokalita Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy, Vlčie hory

Historický názov Vlčie hory začal VLK aktívne verejne používať a navracáť do povedomia verejnosti od roku 2012. V tomto roku VLK spustil niekoľkoročný projekt Vlčie hory. Samotné hľadanie v historických záznamoch, ktoré by pomohlo zrekonštruovať príbeh názvu Vlčie hory však začalo oveľa skôr a trvalo niekoľko rokov. Dosiaľ najstarší názov Mons Lupi je zaznamenaný v mape z roku 1579, ktorú sa VLK-u podarilo kúpiť. Od marca 2017 má VLK zaevidované Vlčie hory ako ochrannú známku. V roku 2023 sa Vlčie hory stali súčasťou nového názvu tradičného festivalu rusínskej kultúry v obci Ulič, ktorý sa po novom volá Ozveny Vlčích hôr.

V dôsledku dlhodobých aktivít VLK-a súvisiacich so zabezpečením ochrany slovenských komponentov lokality Svetového prírodného dedičstva UNESCO „Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy“ pribudlo do prísnej ochrany vyše 1 725 hektárov lesov (rezervácie Borsukov vrch, Vihorlatský prales, Rydošová a Veľký Bukovec). Zároveň mimo prísnu ochranu, v menej chránenej zóne B, je výrub stromov možné realizovať len jednotlivým výberom a so súhlasom organizácie ochrany prírody a krajiny.

Počas roku sa VLK podieľal na aktivitách kmeňa Východné Karpaty. Spolu so štátnymi ochranármi a lesníkmi sme aj v roku 2023 pokračovali v identifikovaní a následnom vyznačovaní hranice PR Vihorlatský prales v teréne. Víkendové brigády s dobrovoľníkmi zabezpečovali kmeň Východné Karpaty. Rozloha rezervácie je 2 160 ha a je rozdelená na jadrovú (bezzásahovú) a prísnu nárazníkovú zónu. Spolu majú tieto dve hranice dĺžku približne 90 km. V teréne sme identifikovali aj hranice PR Rydošová.

Územie Vlčích hôr, konkrétne NP Poloniny, CHKO Východné Karpaty, CHKO Vihorlat a Čergov sme i v roku 2023 pravidelne monitorovali a zúčastňovali sa správnych konaní. Monitoring bol zameraný predovšetkým na výruby, nelegálne prejazdy motorovými vozidlami, prikrmovanie a vnadenie zveri, ako aj výskyt šeliem. V správnych konaniach sme sa zúčastnili viacerých rozhodnutí o obmedzení lesohospodárskych zásahov vedených z dôvodu procesu schvaľovania návrhu zonácie

národného parku. V konaniach sme presadzovali zákaz ťažieb v navrhovanej zóne A, ako aj obmedzenia v menej chránených zónach.

Aj v roku 2023 pretrvávala spolupráca s Prešovským samosprávnym krajom (PSK) a ďalšími subjektmi pri realizácii projektu Poloniny trail v NP Poloniny. Memorandum o vzájomnej spolupráci podpísal VLK ešte v roku 2019. S LPM Ulič sme sa dohodli na realizácii nekonfliktnej časti výstavby cyklocesty v NP Poloniny v časti Ruské sedlo – zaniknutá obec Ruské. Realizácia výstavby iných úsekov bola pozastavená, keďže v roku 2020 súd uznal námietky VLK-a týkajúce sa nedostatočného posúdenia vplyvov navrhovanej cyklocesty, ktorá očividne mala slúžiť i na iné účely ako len na cyklistiku. V roku 2023 prebiehala rekonštrukcia daného úseku, v rámci ktorej spôsobili zničenie národnej pamiatky Porta Rusica. S Poloniny trail súvisí i projekt Vodovod a kanalizácia pre okres Snina a koreňové čističky, kde sme sa taktiež aktívne zúčastňovali na rokovaniach.

V januári 2023 kmeň VLK Východné Karpaty vstúpil do procesu pripomienkovania návrhu zonácie a programu starostlivosti Národného parku Poloniny. V spolupráci s centrálou VLK-a sa aktívne zúčastňoval procesu schvaľovania Programov starostlivosti o lesy pre LHC Nižná Jablonka, LHC Snina, LHC Topoľa - Ulič a LHC Zboj. V apríli 2023 VLK na Krajskom súde Prešov vyhral žalobu podanú proti rozhodnutiu okresného úradu, ktorá sa týkala schválenia Programu starostlivosti o lesy pre LHC Starina.

Konanie začaté na základe spoločne vypracovaného podnetu s kmeňom VLK Východné Karpaty a zameraného na ochranu hniezdneho stromu v k. ú. Pakostov, nebolo ani do konca roku uzavreté. Podnet bol podaný ešte v roku 2020 na zabezpečenie druhej ochrany a bolo žiadané obmedzenie lesohospodárskej činnosti. Zo zistených a oznámených chránených druhov úrad začal konanie len v spojitosti s ochranou hniezda orla krikľavého.

Konanie začaté na základe podnetu VLK Východné Karpaty na vyhlásenie chráneného stromu Kyjovský jaseň nebolo do konca roku 2023 uzavreté. Počas roka sme pokračovali aj v aktivitách zameraných na vyhlásenie chránených stromov CHS Buk Manitu v Pakostove a CHS Buk v obci Olka, o ktorých ochranu ale štát nemá záujem.

V roku 2023 sa náčelník VLK Východné Karpaty zúčastňoval zasadnutí Rady Národného parku Poloniny.

TANAP, NAPANT, ďalšie národné parky

V TANAP-e má VLK od roku 2002 v dlhodobom prenájme 160-hektárový les v NPR Suchá dolina, ktorý sme týmto zachránili pred ťažbou a umožnili sme tak v celom 1 600 hektárovom území rezervácie nerušený priebeh evolučných procesov. Prenajatý les pravidelne monitorujeme. V roku 2023 sme sa zúčastnili terénnych aktivít spolu so zástupcami urbáru z dôvodu nimi plánovaného výrubu a orezu drevín rastúcich popri ceste vedúcej cez rezerváciu. Výrub aj orezy sme zásadne obmedzili.

Aj v roku 2023 sme vstupovaním do správnych konaní naďalej strážili a ovplyvňovali rozhodovania úradov o udeľovaní súhlasov a výnimiek na zakázané činnosti v územiach národných parkov. Išlo napríklad o kalamitné

ťažby v národných parkoch Malá Fatra, Nízke Tatry, Muránska planina a TANAP, v ktorých však úrady dlhodobo odmietajú akceptovať naše požiadavky týkajúce sa ochrany chránených druhov a biotopov, ďalej o vnaďenie zakázanou potravou v národných parkoch TANAP, Malá Fatra, Veľká Fatra. Staršie rozhodnutia povoľujúce zakázanú potravu v národných parkoch Malá Fatra, Veľká Fatra a Slovenský raj boli po našich odvolaniach v roku 2023 zrušené. Zúčastnili sme sa konaní týkajúcich sa výstavby zjazdoviek a športovej infraštruktúry, výskumov, ochrany biotopov kriticky ohrozeného hlucháňa hôrneho. VLK ako účastník konaní nesúhlasil s udeľovaním výnimiek v územiach rezervácií, nesúhlasil s povoľovaním vnaďenia zakázanou potravou, s pokračujúcim rozvojom turisticko-športovej infraštruktúry v území národných parkov, namietal voči vydávaniu rozhodnutí, ktoré nie sú založené na dodržiavaní limitov únosnosti prostredia a dokumentácii ochrany prírody (neexistujúca zonácia národných parkov a programov starostlivosti), namietal voči udeľovaniu súhlasov na náhodné ťažby z dôvodu nedostatočného posudzovania vplyvov na chránené druhy a územia NATURA 2000 a nesúhlasil s povoľovaním naplánovaných a náhodných ťažieb lesoch starších ako 80 rokov, ktoré sú zároveň biotopmi hlucháňa.

V januári bolo ukončené i konanie na spoločné poľovačky v TANAP-e, ktoré bolo ukončené z dôvodu zániku Štátnych lesov TANAP-u.

Zapojili sme sa do legislatívneho procesu schvaľovania zonácie a programov starostlivosti Národného parku Poloniny, NP Slovenský kras a NP Veľká Fatra, pričom v stanoviskách a následných prerokovaniach sme požadovali ochranu prirodzených procesov v jadrových zónach, nesúhlasili sme s poľovačkami, cieľovými manažmentovými zásahmi v lesných porastoch, chemickou asanáciou a požadovali sme vyňatie všetkých ciest, ktoré majú byť udržiavané do samostatného funkčného priestoru, aby ich rozloha nebola evidovaná ako súčasť jadrovej zóny národného parku. Taktiež sme požadovali úplné vylúčenie kŕmenia a vnaďenia raticovej zveri v celom území národných parkov.

Prírodná rezervácia Bisce

PR Bisce vznikla z iniciatívy LZ VLK v roku 2007 za účelom ochrany nerušeného vývoja prírodného spoločenstva. Rezerváciu sme počas roku priebežne monitorovali. V roku 2023 sme v jej blízkosti zorganizovali slávnostnú víkendovku pri príležitosti oslavy 15-teho výročia jej vyhlásenia spojenú s namaľovaním dreveného totemu.

Pramene Vydrice, Pečniansky les

K 1. februáru 2022 bola nariadením vlády v území CHKO Malé Karpaty vyhlásená rezervácia Pramene Vydrice s rozlohou 483,49 hektárov, z čoho 450,31 ha je prísne chránených. Rezervácia vznikla z iniciatívy LZ VLK v spolupráci s organizáciou BROZ, pričom od začiatku vzniku ideového návrhu v roku 2005 sa hlavným princípom stalo zabezpečenie ochrany prirodzených procesov a umožnenie voľného pohybu ľudí po celom chránenom území. Tieto princípy boli zachované vo všetkých následných aktivitách VLK-a a rokovaní spojených so zabezpečením ochrany územia a jeho vyhlásenia za prírodnú rezerváciu. V celom území rezervácie je umožnený peší pohyb návštevníkov, zber húb pre vlastnú potrebu a cyklistika po vyznačených trasách. Počas roku 2023 bolo územie rezervácie monitorované dobrovoľníkmi.

Pečniansky les je súčasťou územia európskeho významu Bratislavské luhy, ktoré chráni zdroje pitnej vody pre Bratislavu. Pozemky Pečnianskeho lesa vo vlastníctve štátu získalo zmluvou o výmene za iné nevýznamné lesné pozemky neznáme občianske združenie. Táto výmena je predmetom súdneho sporu. VLK aktívne vstúpil do súdneho konania ako žalujúci v druhom rade. Definitívne rozhodnutie týkajúce sa výmeny pozemkov do konca roka 2023 vydané nebolo a pozemok je naďalej chránený pred developerskými zámermi.

Mestské lesy Košice

V roku 2022 sme rozvinuli aktivity smerom k zvýšeniu ochrany prírody v Mestských lesoch Košice, tak aby 7 200 hektárov (v súčasnosti územie NATURA 2000) bolo chránených bezzásahovým režimom. Súčasťou aktivít bol priebežný monitoring lesohospodárskych činností dobrovoľníkmi. Dobrovoľníci v roku 2023 pokračovali v zbieraní podpisov pod petíciu, ktorá bola spustená v jeseni predošlého roku. Najviac podpisov za jeden deň, a to 4 000, sa podarilo získať počas volieb do NR SR. V máji sa uskutočnila terénna víkendovka, počas ktorej sme odobrali vzorky pre pôdneho biológa Doc. Ladislava Mika. Základné informácie sú dostupné na kosice.wolf.sk.

V máji sme vstúpili do správnych konaní k vyhotoveniu Programu starostlivosti o les pre lesné celky Malá Lodina a Ružín.

Ďalšie záujmové územia

Monitoring naďalej prebiehal aj v Levočských vrchoch, predovšetkým v území pripravovanej rezervácie Šafránia, nad obcou Tichý potok. Taktiež bolo aktívne monitorované záujmové územie pohoria Busov. Zúčastnili sme sa výrubových konaní v oblastiach Lenartov a Chmelová.

Kampaň 10 % pre NIČ

V októbri 2021 sme do podateľne Národnej rady SR osobne odovzdali 5 047 petičných archov so 105 070 podpismi Za zmenu zákona o ochrane prírody a krajiny. Po kontrole nám uznali 103 782 platných podpisov. Ide o dosiaľ najväčšiu papierovú petíciu týkajúcu sa ochrany prírody na Slovensku. V odovzdanej petícii žiadame rozdelenie chránených území na manažované a bezzásahové a umožnenie voľného pešieho pohybu ľudí v chránených územiach. Podiel bezzásahových území by mal tvoriť 10 % z rozlohy Slovenska. Zhruba 5 % pokryje ochrana jadrových území národných parkov. Zvyšných 5 % zabezpečí ochranu súčasných rezervácií, pralesov ako i ďalších území nachádzajúcich sa mimo národných parkov. V roku 2022 bola petícia prerokovaná v parlamente so záverom, že ju poslanci nevzali na vedomie.

V marci 2023 sme prostredníctvom hromadnej pripomienky vstúpili do legislatívneho procesu novelizácie zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (LP/2023/67). V súlade s požiadavkami petície sme žiadali úpravu konkrétnych paragrafov tak, aby v prísne chránených územiach, ktoré majú 5. stupeň ochrany, bola zabezpečená ochrana prirodzených procesov a ich nerušený priebeh (<https://ekoforum.sk/peticia/zopak-2023>). Legislatívny proces, ani vyhodnotenie našich požiadaviek neboli do konca roka uzavreté.

Významným úspechom je zvýšenie rozlohy území s 5. stupňom ochrany vyhlásením Chráneného areálu Stolica, v ktorom sme dosiahli prísnu ochranu 950 hektárov napriek negatívnemu postoju riaditeľa Správy Národného parku Muránska planina.

<https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2023/380/>

Ešte v tom istom roku hrozilo, že týchto 950 hektárov bude preradených do nižšieho stupňa ochrany spolu s prírodnou rezerváciou Kapušiansky hradný vrch. V oboch prípadoch sa nám podarilo zmene zabrániť.

Mimo územie SR aktívne ovplyvňujeme rozhodovanie o forme budúcej rekultivácie a využítí hnedouhoľnej bane ČSA, v ktorej niekoľko tisíc hektárov navrhujeme ponechať pre prirodzenú sukcesiu.

Konkrétne aktivity súvisiace s dosiahnutím 10 % krajiny v bezzásahovom režime sú uvedené v rôznych častiach výročnej správy.

Z mediálnych aktivít napríklad

<https://dennikn.sk/minuta/3549093/>

<https://www.tyzden.sk/video/97703/juraj-lukac-chcem-hovorit-o-nicom/>,

<https://www.tyzden.sk/video/99143/juraj-lukac-pocuvat-les-je-nadherny-zazitok/>

Kampaň BIOMASAKER

Niekoľko rokov trvajúca kampaň BIOMASAKER bola zameraná na zrušenie dotácií na spaľovanie stromov v biomasových elektrárnach, čo sme úspešne dosiahli v roku 2018 zmenou zákona č. 309/2009 Z.z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie. Zmena zrušila štátne dotácie na spaľovanie dreva, ktoré nepochádza z energetických porastov alebo nevzniká ako odpad z drevospracujúceho priemyslu. Tému spaľovania biomasy sa kontinuálne venujeme naďalej, sledujeme legislatívne procesy, monitorujeme naše záujmové územia a podobne.

Legislatíva

Počas roka sme pripomienkovali a zúčastnili sa legislatívnych procesov týkajúcich sa návrhu novely zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (LP/2023/67), Nariadenia vlády SR, ktorým sa ustanovuje národný zoznam území európskeho významu (LP/2023/482) a predbežnej informácie k návrhu vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 170/2021 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (PI/2023/325).

V marci 2023 sa VLK spolu s ďalšími 84 organizáciami pridal k výzve proti návrhom zmien legislatívnych pravidiel, ktoré by výrazne obmedzili možnosti verejnosti zapájať sa do legislatívneho procesu. Namietaná zmena pravidiel nebola schválená.

Správne konania, posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), podnety, trestné oznámenia

V roku 2023 sme analyzovali 760 správnych konaní a vstúpili sme do 99 z nich. Pripomienkovali sme navrhované zonácie a programy starostlivosti národných parkov Slovenský kras, Veľká Fatra a Poloniny. Vstúpili sme do procesov posudzovania vplyvov na životné prostredie v spojitosti so zámerom výstavby Apartmánového domu Bélér v Prešove a zámeru výstavby Dinoparku v Liptovskom Jáne.

Úrady v tomto roku riešili dve konania týkajúce sa žiadostí o povolenie poľovačiek na 15 medveďov. Do oboch sme sa zapojili, jedno konanie bolo ukončené nevydaním výnimky, druhé nebolo do konca roku ukončené. Zúčastnili sme sa aj viacerých konaní týkajúcich sa žiadostí na manipuláciu a držbu trofejí medveďov usmrtených v rámci dohôd ŠOP SR s poľovníkmi.

Žiadosti o náhodné ťažby v územiach s najvyšším stupňom ochrany sa týkali rezervácií Vozárka, Sivec, Kvačianska dolina, Polom, Muráň, Kyjovský prales a Šarišský hradný vrch. Vo všetkých rezerváciách sme s udelením výnimiek na náhodné ťažby nesúhlasili. V rezerváciách tak na samovoľný rozklad, zlepšovanie kvality lesných biotopov, tvorbu pôdy, zadržiavanie vody a zvyšovanie druhovej rozmanitosti zostalo ponechaných zhruba 25 000 kubíkov drevnej hmoty. V rezervácii Pod Pajštúnom sme súhlasili s výrubom konkrétnych osemnástich stromov, ktoré svojim rastom ohrozovali budovy v tesnej blízkosti rezervácie. S výrubom sme súhlasili za podmienok spĺnenia stromov vo výške cca 1 - 1,5 metra a ponechania vyrúbaných stromov v mieste výrubu na prirodzený rozklad. V rezervácii Vihorlatský prales sme obmedzili výrub a orezávanie stromov rastúcich v blízkosti udržiavaných lesných ciest.

Významnú skupinu konaní, na ktoré sme sa zamerali, tvorili kalamitné ťažby a vnaďenie zveri v národných parkoch. Našou zásadnou námietkou pri kalamitných ťažbách bola neexistujúca zonácia a nerešpektovanie ochrany druhov a ich biotopov v národných parkoch a územiach NATURA 2000. Pokračovali sme v riešení konaní týkajúcich sa nedostatočnej ochrany hlucháňov, predovšetkým v CHKO Orava a vo Volovských vrchoch, ale aj v územiach NAPANT-u a Fatry. Konania na udelenie súhlasov na vnaďiská sa týkali území národných parkov TANAP, Veľká Fatra, Malá Fatra a CHKO Horná Orava. S udeľovaním súhlasov na vnaďenie inou potravou než akú povoľuje zákon, sme nesúhlasili. Súhlasné rozhodnutia sme napadli odvolaním. V konaniach týkajúcich sa poľovačiek v rezervácii Pralesy Slovenska sme s udelením výnimiek nesúhlasili. Odvolaním sme dosiahli zrušenie povolenia individuálnych aj spoločných poľovačiek v lokalite Bútlavka. Ďalšie konanie nebolo do konca roku uzavreté.

Aj v roku 2023 sme pokračovali v eliminovaní používania pesticídnych prípravkov v chránených územiach. Príkladom je konanie, v ktorom požadovali povolenie pesticídneho postreku prípravkom Roundup v okolí NPR Senné rybníky, ako aj pripomienky zasielané v rámci pripomienkovania dokumentácie ochrany prírody. Zúčastnili sme sa konaní týkajúcich sa výstavby lesných ciest v CHKO Kysuce a v ML Ružomberok, v ktorých sme požadovali prijatie konkrétnych opatrení na zlepšenie

VLK 2023

- 760 ANALYZOVANÝCH KONANÍ
- ŽIADNE POĽOVAČKY NA MEDVEDE
- PRIPOMIENKOVANIE NÁVRHOV ZONÁCIÍ NÁRODNÝCH PARKOV
- OCHRANA CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PRED ŤAŽBOU DREVA, CHEMICKÝMI POSTREKMI, USMRČOVANÍM ŽIVOČÍCHOV, VNADENÍM A KRMENÍM ZVERI
- OCHRANA BIOTOPOV HLUCHÁŇA PRED KALAMITNÝMI ŤAŽBAMI
- TERÉNNY MONITORING, TRESTNÉ OZNÁMENIA, PODNETY

vodozádržnej schopnosti lesov. V konaniach týkajúcich sa výrubov drevín sme bránili neodôvodneným výrubom stromov na zarastených lúčkach a presadzovali podmienky, ktoré v prípade povolenia výrubov zmiernia dopady na krajinu (napr. k. ú. Stará voda, Dobšina, Terchová, CHA Bodický rybník).

V konaniach na povolenie výskumov v chránených územiach sme presadzovali požiadavku zverejňovania prínosov výsledkov výskumov pre ochranu území a návrhov opatrení vyplývajúcich zo získaných poznatkov. V prísne chránených územiach sme nesúhlasili s odoberaním vývrtozov zo stromov v NPR Skalná Alpa a to z dôvodu, že toto územie už v minulosti bolo týmto spôsobom skúmané. Voči realizovaniu nedeštrukčných výskumov sme nenamietali. V spojitosti s požiadavkami na udelenie výnimiek na pohyb mimo chodníkov v NAPANTe sme požadovali jasné rozdelenie národného parku na územia, kde bude pohyb umožnený pre kohokoľvek a územia, v ktorých bude takýto pohyb z hľadiska zachovania prírodných hodnôt a pokoja neakceptovaný a teda platný pre všetkých. Pokračovali sme v obmedzovaní vydávania povolení na vjazd motorových vozidiel do území s 5. stupňom ochrany a nesúhlasili sme s predĺžením platnosti rozhodnutia pre lezenie zahraničných lezcov v NPR Sitno.

Počas roka sme okrem podnetov týkajúcich sa NATURA území podávali rôzne iné trestné oznámenia a podnety, z ktorých väčšina buď bola zamietnutá aj po opakovaných sťažnostiach alebo do konca roku nebola uzavretá. Kontrolnú činnosť sme realizovali predovšetkým v oblasti Vlčích hôr a našich záujmových území. Reagovali sme však aj na podnety našich členov a podporovateľov. Objavené ťažby a s nimi súvisiace činnosti v k. ú. Olejníkov, Hertník, Ľutina a v Mestských lesoch Košice boli dôvodom podania 25 podnetov adresovaných Slovenskej inšpekcii životného prostredia a trestných oznámení. Devätnásť z nich sa týkalo porušovania ochrany chránených druhov a ochrany biotopov chránených druhov v území NATURA 2000 (CHVÚ Čergov, SKUEV Čergov, SKUEV Stredné Pohornádie) v súvislosti s ťažbou dreva v desiatkach lesných porastov, pričom do

konca roka SIŽP uzavrela osem z nich s tým, že nezistila porušenie zákona. Ostatné podnety a trestné oznámenia sa týkali nelegálneho výrubu nelesnej vegetácie na rozsiahlej ploche v k. ú. Ľutina, ďalej nelegálneho prejazdu motorovým vozidlom po pozemkoch VLK-a a mulčovania v k. ú. Olejníkov, poškodzovania vodného zdroja a približovania dreva vodným tokom v k. ú. Hertník, umiestnenia mäsitej návnady v k. ú. Palota, poškodzovania a znečisťovania cesty v k. ú. Olejníkov ťažbou a uskladňovaním dreva. Podnety neboli do konca roka uzavreté. V podaniach sme príslušné orgány priebežne upozorňovali aj na plánovanú alebo prebiehajúcu činnosť, ktorá poškodzuje životné prostredie.

V roku 2023 sme podali trestné oznámenie aj na poslanca NR SR Rudolfa Huliaka za šírenie poplašnej správy tým, že šíri nepravdivé informácie, že populácia medveďov na Slovensku dosiahla už stav minimálne 6 000 jedincov. Trestné oznámenie nebolo do konca roku uzavreté.

VLK Východné Karpaty v spolupráci s VLK-om podal podnety týkajúce sa vyznačenej ťažby a výrubu v PR Vihorlatský prales a vyťaženia dvoch bukov v rezervácii Humenský Sokol, trestné oznámenie na odstránenie značenia hranice PR Vihorlatský prales (<https://www.noviny.sk/krimi/799309-kriz-najprv-ukradol-a-teraz-ho-dobrovolne-vratil-naspat>).

Kauza zničeného hniezdneho stromu orla kriklávého pri výstavbe lesnej cesty nebola ani v roku 2023 ukončená.

Pomoc miestnym komunitám

V spolupráci so svojimi podporovateľmi VLK už desiatky rokov robí občiansky monitoring. V priebehu roka sme záujemcom poskytovali poradenstvo týkajúce sa podávania podnetov vo veci porušovania zákona o ochrane prírody, poľovného alebo lesného zákona. Aj v roku 2023 sme verejnosť zapájali do podávania trestných oznámení a podnetov, ktoré sa týkali ťažieb v územiach NATURA 2000.

Štandardne sme v novembri spracovali a prehľadne zverejnili vyžiadané informácie o konaní schválených spoločných poľovačiek vo vybraných okresoch Slovenska. Neštandardnou pomocou bolo zapojenie sa do procesu EIA k zámeru výstavby apartmánového domu Béliar, o čo nás požiadali miestni obyvatelia Prešova. Proces EIA nebol do konca roku ukončený.

Nadalej prebiehali aktivity zamerané na ochranu lesov v okolí Bardejovských kúpeľov. Dôvodom je zvýšenie tlaku na rúbanie zachovalých jedľobučín ako i expandujúca výstavba, ktorá začína narúšať a ohrozovať kúpeľný charakter Bardejovských kúpeľov. Pokračovali sme v aktivitách zameraných na zvýšenie ochrany Mestských lesov Košice. Tiež sme pokračovali v podporovaní lokálnych aktivít nášho člena zameraných na ochranu vodného zdroja v obci Jabloň. Kmeň VLK Východné Karpaty spolu s obcou požadovali v lesoch ochranného pásma vyhlásenie lesov osobitného určenia, avšak požiadavka bola príslušným úradom zamietnutá. Pokračovali sme v aktivitách týkajúcich sa okolia obce Pakostov smerujúcich k zaradeniu časti pozemkov miestneho urbáru do bezzásahového režimu.

ZACHRÁŇME DRAVCE

Vlk, medveď, rys

V roku 2021 boli vlci, v dôsledku našich dlhoročných aktivít, prvý krát v histórii Slovenska zaradení medzi chránené druhy. V roku 2023 neboli legálne ulovení žiadni vlci. A to napriek tomu, že po zmene vlády určilo ministerstvo pôdohospodárstva kvótu lovu v počte 60 vlkov a ministerstvo životného prostredia spustilo legislatívny proces zmeny vyhlášky, ktorým by vlkov vyradili z chránených druhov.

V novembri sa VLK zapojil do legislatívneho procesu pripomienkovaním predbežnej informácie k návrhu zmeny vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR (PI/2023/325). V stanovisku sme žiadali zachovanie vlkov medzi chránenými druhmi, finančnú podporu pre chovateľov hospodárskych zvierat zameranú na preventívne opatrenia, zvýšenie spoločenskej hodnoty vlkov, ochranu migračných koridorov a vyzvali sme MŽP SR, aby žiadali ministerstvo pôdohospodárstva o zrušenie času lovu vlkov. Zároveň sme požiadali verejnosť, aby sa zapojila do pripomienkovania a zaslala listy na ministerstvo životného prostredia. Na našu výzvu zareagovalo odhadom cca 500 ľudí. Zverejnili sme e-mail help@vlkolak.sk pre všetkých, ktorí sa chcú aktívne zapojiť do ochrany vlkov a ktorí chcú byť včas od nás informovaní o tom, čo sa aktuálne deje.

V apríli sme ako člen poradného zboru poľovnej oblasti Poľana žiadali rešpektovanie celoročnej ochrany vlkov a žiadali o určenie nulovej kvóty pre danú poľovnú oblasť. Taktiež sme žiadali, aby v poľovnej oblasti bolo zakázané vykladanie takej potravy na poľovnícke vlnadiská, ktorá na dané miesta láka a kŕmi medvede.

V novembri sa náčelník VLK-a zúčastnil na ministerstve pôdohospodárstva zasadnutia Pracovnej skupiny pre určenie kvóty lovu vlkov. Predseda komisie neumožnil ním žiadanú účasť avizovaných hostí Mgr. Ondrejovej a Mgr. Zajakovej, čo vzbudilo mediálny záujem. Zástupca VLK-a ako jediný požadoval určenie nulovej kvóty a rešpektovanie, že vlci sú chránení. Predseda komisie bez hlasovania členov určil kvótu v počte 60 vlkov. Opakované žiadosti o zaslanie zápisnice zo zasadnutia na ministerstve ignorovali a zápisnicu neposlali ani po jej vyžiadaní cez infozákon.

V septembri sa zástupcovia VLK-a zúčastnili v obci Bystřice dvojdňového semináru „Návrat vlka do Českej republiky – hrozba alebo príležitosť?“. Zúčastnilo sa ho takmer 80 ľudí spomedzi chovateľov, samospráv, úradov a organizácií z ČR, Slovenska a Poľska. Odborným garantom a iniciátorom bola spoločnosť Envian.

Z mediálnych zmienok napríklad:

<https://zurnal.pravda.sk/reportaz/clanok/690133-aby-bol-aj-vlak-mrtvy-aj-ovca-roztrhana/>,

<https://euractiv.sk/section/ekonomika-a-euro/news/pat-dovodov-preco-nel-ovit-agrorezort-vysvetlil-preco-odporucil-kvoty-na-60-vlakov/>,<https://hornyzemplin.korzar.sme.sk/c/23242225/ochranar-lukac-polovnickej-loby-sa-dari-robit-z-lovu-seliem-politicku-temu.html>,

https://www.epochtimes.sk/zaujem-o-zastavenie-snah-o-odstrel-vlka-je-obrovsky-%CB%AE-rozhovor-s-lesochranarskym-zosk-upenim-vlak_5145.html, <https://www.tyzden.sk/video/102966/juraj-lukac-vlak-je-menej-ako-polovnikov-ktori-ich-tuzia-ulovit/>

<https://www.noviny.sk/slovensko/855296-trvalo-dlho-kym-sa-vlak-stal-chronenym-navrh-na-jeho-odstrel-ale-vznikol-za-par-tyzdnov>. V októbri sme v Prahe natáčali vyjadrenia do reportáže Českej televízie o vlkoch v rámci programu Nedej se. Zverejnené tu: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/223562248410031/>

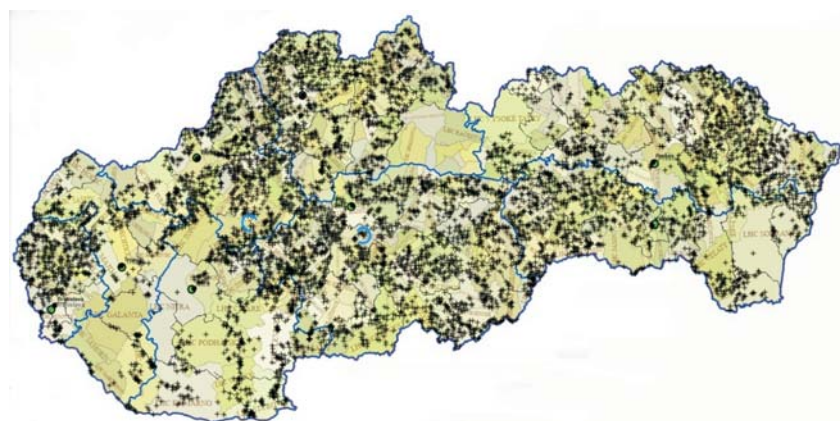

Štandardnými spôsobmi prostredníctvom infostánkov, prednášok, diskusií, vyjadrení a podobne sme pokračovali vo formovaní pozitívneho vnímania vlkov verejnosťou. Aktivity VLK-a dlhodobo smerujúce k celoročnej ochrane sú prehľadne zhrnuté a priebežne aktualizované na www.vlci.wolf.sk

V súvislosti s medveďmi ďalej pokračovalo riešenie žalôb, ktoré podal VLK v predošlých rokoch proti rozhodnutiam MŽP SR, ktoré povoľovali regulačný lov medveďov. V marci bol vydaný ďalší rozsudok Najvyššieho správneho súdu, v ktorom vyhral VLK a ktorý opäť potvrdil nezákonnosť povolení na regulačný lov medveďov. Lov náhodne vybraného medveďa na vnaďisku v rámci „regulácie populácie“, ktorý nespôsobuje škody ani neohrozuje svojim správaním ľudí, je nielen nehumánny, ale aj nezákonný. Pre znižovanie rizík a konfliktov treba odstraňovať príčiny. V priebehu roku ministerstvo životného prostredia viedlo dve konania, v ktorom poľovníci žiadali o udelenie výnimky na usmrtenie medveďov v rámci regulácie, v oboch konaniach sme boli účastníkom konaní. Zásahový tím pre medveďa hnedého ŠOP SR usmrcoval konkrétne medvede pohybujúce sa v intravilánoch, ktoré predstavovali zvýšené riziko z hľadiska škôd a ohrozovania ľudí.

Celoročne sme prostredníctvom médií a sociálnych sietí (napr. špeciálnej FB skupiny McMedved) aktívne upozorňovali na kŕmenie medveďov na vnaďiskách a zapájali verejnosť do zverejňovania fotiek potravy z miest vnaďenia. Povedomie o problém kŕmenia medveďov sme najrozmanitejšími spôsobmi celoročne šírili medzi verejnosťou.

V júni sa náčelník VLK-a zúčastnil diskusie v programe Rolnícka beseda v rádiu Regina <https://www.rtv.slovakia.sk/radio/archiv/11457/2083823>. V júli sme podali prvé trestné oznámenie na všeobecné ohrozovanie zdravia a životov ľudí kvôli kŕmeniu a lákaniu medveďov k ľuďom.

Aktivity VLK-a a informácie týkajúce sa medveďov sú prehľadne zhrnuté a priebežne aktualizované na www.medvede.wolf.sk. Aj pod tlakom našich dlhodobých aktivít je od konca roku 2022 zverejnená mapa poľovníckych vnaďísk (na obrázku) na lov diviakov. Verejnosť tak má možnosť vidieť rozmiestnenie nahlásených vnaďísk v okolí obcí, ale i turistických chodníkov, na ktoré je umiestňovaná potrava lákajúca medvede do týchto miest. Odhadujeme, že počet zverejnených vnaďísk je trojnásobne podhodnotený oproti reálnemu stavu. <https://www.nlcsk.org/portal/apps/sites/#!/vnaďiska-diviaka>

GAIA – NÁŠ DOMOV, TERÉNNE SEMINÁRE, PREDNÁŠKY, INFOSTÁNKY, STRETNUTIA

V roku 2023 sme zrealizovali všetky tri unikátne 9-dňové terénne semináre Gaia – náš domov, dve neformálne víkendové stretnutia pre verejnosť s náčelníkom VLK-a s názvom Zavýjanie, všetky pravidelné štvrťročné stretnutia členov, letný tábor, špeciálny lyžiarsko-biologický seminár i pravidelný zimný prednáškový cyklus.

Terénneho semináru Gaia sa zúčastnilo 10 účastníkov. Zavýjania sa uskutočnili v lete na Čergove a v jeseni na Balnici. Pravidelné štvrťročné stretnutia členov boli v Laboreckej vrchovine - Palotská jedlina (jarná rovnodennosť), na Čergove (letný slnovrat), v Západných Tatrách (jesenná rovnodennosť) a na rozhraní Busova a Ondavskej vrchoviny - Becherovská tisina (zimný slnovrat). Tradičný letný tábor pre členov a priaznivcov VLK-a sme zorganizovali v Strážovských vrchoch.

Na letnom slnovrate sme oslávili 30 rokov existencie VLK-a.

Po dvojročnej prestávke kvôli pandémie ochorenia Covid-19 sme opäť zorganizovali prednáškový cyklus, pričom po viac než dvadsiatich rokoch konania v Prešove sme ho presunuli do Košíc. V rámci 27. ročníka zimného prednáškového cyklu LZ VLK sa uskutočnili 4 prednášky v kultúrnom centre Tabačka v Košiciach. Lektormi boli náčelník VLK-a Ing. Juraj Lukáč s témou Divočina, RNDr. Ivona Kautmanová, PhD. a Václav Kautman, akad. soch. priblížili život žezloviek, doc. RNDr. Ladislav Miko, PhD. ukázal svet živej pôdy s množstvom rozmanitých pôdnych „breberiek“ a doc. Mgr. Petr Pokorný, PhD. priblížil najnovšie poznatky paleoekológie.

V priebehu roka sme lektorovali prednášky a besedy o našich témach v mestách Humenné (prednáška pre verejnosť v knižnici a pre študentov strednej odbornej školy), Trnava (prednáška pre študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda, viacero prednášok pre študentov gymnázia ako aj pre verejnosť v podniku Malý Berlín), Košice (klub Collosseum, čajovňa Čavango a bábkové divadlo Babadlo), Trenčín (festival Roz(o)hranie), Žilina (pre študentov strednej poľnohospodárskej školy a v klube Hájovňa), Snina (klub Obyvačka), Prešov (čokoládovňa Čukoláda, záznam tu <https://www.youtube.com/watch?v=aSyqrkpU0gk>), v obci Havaj a Strážske (pre školákov), Banská Štiavnica (Art Café – diskusia o lesoch spojená s hudbou Sisy Fehér a Ivany Mer).

Infostánky o aktivitách VLK-a sa nám spolu s dobrovoľníkmi podarilo uskutočniť v Košiciach na festivale Iné cesty, na festivale bábkových divadiel Virvar, kde prebehla aj moderovaná diskusia o VLK-u, ďalej na slávnostnom narazení benefičného piva Divočina, z predaja ktorého bol finančný výtazok venovaný na činnosť VLK-a, tiež na akcii Hopenrolla v Pokhoi ako i na koncertoch Slobodná Európa, Adacta, Rozpor, Sistem Error, v Žiline na koncertoch skupín Adacta, Wilderness a Prach, ďalej v Trenčíne na festivale Pohoda, kde hlasovanie verejnosti v prejavení podpory prinieslo VLK-u prvé miesto a sponzorský finančný príspevok, v Smolníku na festivale 66 hodín, v Bratislave na známej benefičnej akcii Green Friday predajne Wilderoben, ktorej majiteľ zisk z predaja oblečenia v daný deň tradične daroval VLK-u. Na podporu VLK-a boli uskutočnené benefičné koncerty speváčiek Sisa Féher (Snina) a Ivana Mer, skupín Adacta, Rozpor, Sistem Error, Wilderness a Prach.

Zástupca VLK-a bol pozvaný do nahrávania viacerých podcastov, či on-line rozhovorov o aktivitách VLK-a a ochrane lesov nezasahovaním. Napr.

<https://www.info.cz/podcasty/maxim-pavla-vondracka/z-ekologicke-otazky-jeste-rozum-nevyprchal-juraj-lukac-a-ladislav-miko-o-vztahu-cloveka-k-prirode-uhlobaronech-a-prilepovacich-k-asfaltu>,

<https://www.info.cz/podcasty/maxim-pavla-vondracka/prirode-nejvic-pomuze-kdyz-nebudeme-delat-nic-clovek-nic-neurychli-na-opak-hodne-veci-pokazi-rika-juraj-lukac-a-stavi-predstavy-ekoaktivistu-na-hlavu-podcast>

V roku 2023 sme pokračovali v priebežnom spracovávaní historických materiálov týkajúcich sa aktivít VLK-a pre ich budúce interné i verejné využitie.

ABIES – VYDAVATELSTVO LZ VLK

V roku 2023 pokračoval predaj publikácií o hlbokéj ekológii a nových pohľadoch na les vydaných v našom vydavateľstve ABIES, ako aj predaj environmentálne zameraných publikácií z iných vydavateľstiev. Predali sme 45 kusov kníh vydavateľstva ABIES, 19 kusov distribuovaných titulov a 110 kusov ostatného tovaru (tričká, mikiny, karimatkové podsedáky a podobne).

MÉDIÁ

Po celý rok v mienkotvorných slovenských médiách v článkoch a rozhovoroch rezonovali všetky naše hlavné aktivity. Významne rezonovala téma ochrany vlkov, Kúp si svoj strom, vyhlásenie Chráneného areálu Stolica, pribudlo medializovanie aktivít týkajúcich sa pripravovanej rezervácii Salamandria. Prehľad o kľúčových témach nám poskytuje pravidelný týždenný monitoring médií. Zmienky o aktivitách VLK-a sa objavovali aj v zahraničných médiách.

POĎAKOVANIE

Srdečne ďakujeme všetkým, ktorí nám v roku 2023 pomáhali naplňať víziu VLK-a.

Ďakujeme všetkým prispievateľom za jednorazové a členské príspevky, 77-koronáčkarom za trvalé platby, prispievateľom na výkup území v rámci Kúp si svoj strom a všetkým, ktorí uviedli LZ VLK ako prijímateľa 2 % z odvedenej dane.

Ďakujeme členom, aktivistom, dobrovoľníkom a priaznivcom, ktorí pomáhali pri našich celoročných aktivitách, či už na infostánkoch, pri hybridnej blokáde, aktivitách súvisiacich s ochranou vlkov, ochranou NATURA území a mnohých ďalších. Ďakujeme všetkým, ktorí pomáhali zbierať potrebné podpisy i tým, ktorí petíciu a hromadné pripomienky podpísali. Ďakujeme za aktivity, ktorými sami bránite lesy a stromy vo svojom okolí, pri ktorých vám pomáhajú rady a skúsenosti VLK-a.

Ďakujeme nášmu členovi Peťovi Miklošovi, ktorý sa dobrovoľnícky stará o webové stránky VLK-a. Ďakujeme spoločnosti Lunter za darovanie 33 kilogramov vegánskych nátierok a tofu pre účastníkov letného tábora VLK-a. Ďakujeme 15 tímom, ktoré sa zúčastnili 20. ročníka medzinárodnej šifrovacej internetovej hry Sendvič a rozhodli sa svoje účastnícke poplatky venovať VLK-u. Ďakujeme organizátorom benefičných akcií a všetkým hudobným skupinám, ktoré na benefičných akciách vystupujú, ďakujeme za výťažky z benefičných akcií, Didimu z baru Pokhoi za benefičné pivo s názvom Divočina navarené Padre Brewing Company, ďakujeme Pokhoi a Collosseu za vytrvalú podporu prostredníctvom benefičných pokladničiek, ďakujeme za materiálnu pomoc, za verejnú obhajobu aktivít VLK-a a za rozmanité formy pomoci a podpory, ktorej sa nám od vás dostáva. V neposlednom rade ďakujeme majiteľovi obchodu wilderoben za jeho vytrvalú celoročnú podporu, ako i za benefit z akcie Way North a z Green Friday venovaný VLK-u.

Pomoc každého jedného priaznivca si nesmierne vážime.

Keďže v roku 2023 VLK oslávil 30 rokov existencie a v tento rok sme po prvý raz prekonalí hranicu 30 % v spontánnej poznateľnosti, netradične záver výročnej správy venujeme tomuto rekord. Vladimír Slivka, november 2023:

„HISTORICKÝ REKORD LZ VLK

Dovoľte mi byť trochu osobný. Prácu „Vlkov“ mám možnosť sledovať už cca 7 rokov pomerne zblízka. Úprimne a vytrvalo bojujú za záchranu lesov. Ich úsilie je z môjho pohľadu zmesou múdrosti, obetavosti a veľkého rešpektu k prírode. Niekomu sa možno zdajú byť radikálni, iným naivní, ja vidím najmä úžasné výsledky, ako je napríklad bezzásahová rezervácia Vlčia. Dávajú do záchrany lesov dušu aj zdravý rozum, pričom kráčajú hrdo bez podpory štátu či akýchkoľvek záujmových skupín. Ich jedinými podporovateľmi sú bežní ľudia, na čo je táto skupina zánietencov patrične hrdá.

Dnes sme sa pracovne stretli s náčelníkom Jurajom Lukáčom a Katkou Ondrejovou. Rozprávali sme sa nielen o lesoch, ale aj o likvidačnom návrhu ministra Erika Tomáša. Mimovládky sú zjavne v nemilosti tejto vlády, to je fakt. Mnohé sa takýmto opatrením dostanú do existenčných problémov. VLK nezvykne lamentovať, ani keď je vážne ťažko. Veria tomu, čo robia desiatky rokov, a rovnako tak veria v podporu ľudí.

V kontraste s ministerským „nápadom roka“ dnes dostali parádny darček a vysvedčenie od ľudí. Od roku 1998 im agentúra FOCUS kontinuálne meria spontánnu znalosť v rámci organizácií venujúcich sa ochrane lesa. Z úvodných necelých 3 percent sa postupne šplhali nahor dlhodobo atakujúci 30 %-nú hranicu. Dnes sa VLK ako lídrovská značka dozvedel, že sa im podarilo prekonať túto hranicu a dosiahnuť historicky rekordnú spontánnu znalosť 32,6 %. Krajšie povzbudenie do ďalšej práce si len ťažko možno predstaviť.

Moja prosba na záver je prostá: mimovládok ako je VLK sú tisíce, mnohé robia veľmi záslužnú a celospoločensky prospešnú činnosť. Všimajme si ich o to viac, o čo viac prekážajú horlivým úradníkom tejto garnitúry. Ak je to v našich silách, podperme ich. Nerobia to síce kvôli pochvalám, ale naša podpora im dáva energiu a zmysluplnosť ich úsiliu. Spravme to pre nich, spravme to pre seba. “

FINANČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2023

VÝNOSY

Zdroje	Suma (€)
Fyzické osoby	130 838
77-korunáčka	94 996
Príspevky, dary FO - rôzne	25 169
Členské príspevky	1 734
Darujme	3 532
Benevity	3 228
Predpredaj	2 180
Nadácie a firmy	10 856
Príspevky, dary PO - rôzne	4 996
Wilderoben	5 860
Verejné zdroje	69 490
Asignácia dane	57 879
Dotácie PPA, NLC	11 612
Iné	6 958
Predaj tovaru a služieb	2 375
Vyplatené trovy konaní	3 497
Ostatné výnosy	1 085
VÝNOSY SPOLU	218 143

NÁKLADY

Položky	PROGRAMY LZ VLK				Režijné náklady	Spolu (€)
	Zachraňujeme LESY	Zachraňujeme DRAVCE	GAIA	Vydavateľstvo ABIES		
ODBORNÁ PODPORA	23 555	8 321	2 665	870	1 450	36 861
Náklady expertov	7 693	4 696	490	0	870	13 749
Monitoring médií, prieskumy	1 120	560	336	134	90	2 239
Programové vybavenie	497	249	149	60	40	994
Technické vybavenie	5 633	2 817	1 690	676	451	11 266
Závazky z prenájmu	8 612					8 612
OSVETA	5 501	2 750	1 650	1 953	440	12 294
Publicita aktivít	5 501	2 750	1 650	660	440	11 002
Predaj kníh a reklamných predmetov				1 293		1 293
PREVÁDZKOVÁ PODPORA	34 425	17 108	10 815	4 365	5 127	71 840
Účtovníctvo a správa majetku	10 476	5 238	3 143	1 257	838	20 953
Komunikačné náklady	3 899	1 949	1 170	468	312	7 798
Nájomné a ubytovanie	5 735	2 867	1 960	688	459	11 710
Cestovné	5 905	2 952	2 081	709	472	12 120
Technicko-materiálne vybavenie	4 796	2 398	1 439	576	384	9 593
Dane a poplatky	209			259	1 172	1 640
Ostatné prevádzkové náklady	3 405	1 702	1 021	409	1 490	8 028
MZDY	57 229	28 615	17 169	6 868	4 578	114 459
Náklady na mzdy a poistenie	57 229	28 615	17 169	6 868	4 578	114 459
NÁKLADY SPOLU	120 710	56 794	32 299	14 056	11 595	235 454

SÚVAHA

AKTÍVA	k 31.12.2022	k 31.12.2023
Nehmotný majetok	6 184	6 184
Oprávky k nehmotnému majetku	- 4 651	- 5 042
Budovy	25 267	25 267
Oprávky k budovám	- 4 474	- 5 106
Hmotný majetok	79 476	85 672
Oprávky k hmotnému majetku	- 68 336	- 78 469
Pozemky	684 657	701 457
Umelecké diela	3 200	3 200
Obstaranie majetku	1 000	14 850
Poskytnuté pôžičky	11 701	11 101
Tovar	35 957	37 233
Finančný majetok	159 900	102 711
Pohľadávky	6 737	7 549
Náklady a príjmy budúcich období	1	1
AKTÍVA SPOLU	936 618	906 607

PASÍVA	k 31.12.2022	k 31.12.2023
Imanie	714 155	730 955
Závazky	15 062	20 385
Prijaté pôžičky	30 000	0
Výnosy budúcich období	69 211	64 390
Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	57 552	108 189
Výsledok hospodárenia / + zisk, -strata	50 637	-17 312
PASÍVA SPOLU	936 618	906 607

Doplňujúce informácie k finančnej správe za rok 2023

Lesoochranárske zoskupenie VLK financuje svoju činnosť aj v roku 2023 bez významnejších zmien v štruktúre výnosov, nákladov, majetku a záväzkov.

Príspevky a dary sú najvýznamnejším zdrojom príjmov a sú prijímané formou pravidelných príspevkov: 77-korunáčka, jednorazových príspevkov na podporu činnosti a členských príspevkov.

Ďalšie významné príspevky sme prijali cez darovacie portály darujme.sk, benevity.com, predpredaj.sk a charitatívnu reklamu od outdoorového obchodu Wilderoben.

Asignácia dane je podiel z dane poukázaný fyzickými a právnickými osobami na verejnoprospešný účel v našom prípade na ochranu a tvorbu životného prostredia a podporu vzdelávania. V roku 2023 nám bolo poukázané 46 770 eur, použili sme 57 879 eur, pričom suma 11 173 eur bola z roku 2022 a 46 706 eur z roku 2023, zvyšnú neminutú časť vedieme ako výnos budúcich období a použijeme ich v nasledujúcom roku.

Príjem z príspevkov na aktivitu Kúp si svoj strom je zaúčtovaný ako výnos budúcich období. V roku 2023 sme z týchto príspevkov prikúpili pozemky v hodnote 30 650 eur. V evidencii majetku nám v roku 2023 pribudlo 5,2 ha pozemkov.

Ďalším zdrojom príjmov je podpora z Programu rozvoja vidieka na lesné pozemky v rámci sústavy Natura 2000 v 5. stupni ochrany a podpora v lesnom hospodárstve na plnenie mimoprodukčných funkcií lesov. Pôdohospodárska platobná agentúra nám v roku 2023 vyplatila podporu na rok 2022 v sume 11 220 eur. Značnú časť z podpory 8 612 eur sme prijali za prenajaté pozemky v Suchej doline. Túto časť sme previedli vlastníkom ako zmluvný záväzok.

Náklady členíme podľa druhu výdavku a účelu použitia medzi jednotlivé programy LZ VLK.

LZ VLK hospodáril v roku 2023 so stratou. Návrh je zúčtovať stratu ako nevysporiadaný výsledok hospodárenia, o ktorom sa bude rozhodovať v súlade s predpismi a cieľmi LZ VLK.

Po skončení účtovného obdobia nenastali udalosti osobitného významu.

Audit Accounting, s.r.o.
číslo licencie UDVA 440
Letná 35, 071 01 Michalovce

AUDÍTORSKÁ SPRÁVA

o audite účtovníctva a účtovnej závierky
za účtovné obdobie 2023

Účtovná jednotka

Lesoochránárske zoskupenie VLK
Tulčík 310
082 13 Tulčík

Prílohy:

Účtovná závierka neziskovej účtovnej jednotky v sústave podvojného účtovníctva

- Súvaha Úč NUJ 1-01
- Výkaz ziskov a strát Úč NUJ 2-01
- Poznámky Úč NUJ 3-01
- Výročná správa

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA
pre štatutárny orgán
Lesoochranárske zoskupenie VLK

Správa z auditu účtovnej závierky

Názor

Uskutočnili sme audit účtovnej závierky občianskeho združenia Lesoochranárske zoskupenie VLK, Tulčík 310, 082 13 Tulčík, IČO: 31 303 862, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2023, výkaz ziskov a strát za rok končiaci sa k uvedenému dátumu a poznámky, ktoré obsahujú súhrn významných účtovných zásad a účtovných metód.

Podľa nášho názoru, priložená účtovná závierka poskytuje ***pravdivý a verný obraz finančnej situácie*** občianskeho združenia Lesoochranárske zoskupenie VLK k 31. decembru 2023 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci sa k uvedenému dátumu podľa zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákonom účtovníctve“).

Základ pre názor

Audit sme vykonali podľa medzinárodných audítorských štandardov (International Standards on Auditing, ISA). Naša zodpovednosť podľa týchto štandardov je uvedená v odseku Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky. Od organizácie sme nezávislí podľa ustanovení zákona č. 423/2015 o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štatutárnom audite“) týkajúcich sa etiky, vrátane Etického kódexu audítora, relevantných pre náš audit účtovnej závierky a splnili sme aj ostatné požiadavky týchto ustanovení týkajúcich sa etiky. Sme presvedčení, že audítorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre náš názor.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu za účtovnú závierku

Štatutárny orgán je zodpovedný za zostavenie účtovnej závierky tak, aby poskytovala pravdivý a verný obraz podľa zákona o účtovníctve, a za tie interné kontroly, ktoré považuje za potrebné na zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu, alebo chyby.

Pri zostavovaní účtovnej závierky je štatutárny orgán zodpovedný za zhodnotenie schopnosti organizácie nepretržite pokračovať vo svojej činnosti, za opísanie skutočností týkajúcich sa nepretržitého pokračovania v činnosti, ak je to potrebné a za použitie predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti v účtovníctve, ibaže by mal v úmysle organizáciu zlikvidovať alebo ukončiť jej činnosť, alebo by nemal inú realistickú možnosť než tak urobiť.

Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky

Našou zodpovednosťou je získať primerané uistenie, či účtovná závierka ako celok neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, a vydať správu audítora, vrátane názoru. Primerané uistenie je uistenie vysokého stupňa, ale nie je zárukou toho, že audit vykonaný podľa medzinárodných audítorských štandardov vždy odhalí významné nesprávnosti, ak také existujú. Nesprávnosti môžu vzniknúť v dôsledku podvodu, alebo chyby a za významné sa považujú vtedy, ak by sa dalo odôvodnene očakávať, že jednotlivito alebo v súhrne by mohli ovplyvniť ekonomické rozhodnutia používateľov, uskutočnené na základe tejto účtovnej závierky.

V rámci auditu uskutočneného podľa medzinárodných audítorských štandardov, počas celého auditu uplatňujeme odborný úsudok a zachovávame profesionálny skepticizmus. Okrem toho:

- Identifikujeme a posudzujeme riziká významnej nesprávnosti účtovnej závierky, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, navrhujeme a uskutočňujeme audítorské postupy reagujúce na tieto riziká a získavame audítorské dôkazy, ktoré sú dostatočné a vhodné na poskytnutie základu pre náš názor. Riziko neodhalenia významnej nesprávnosti v dôsledku podvodu je vyššie ako toto riziko v dôsledku chyby, pretože podvod môže zahŕňať tajnú dohodu, falšovanie, úmyselné vynechanie, nepravdivé vyhlásenie, alebo obídenie internej kontroly.
- Oboznamujeme sa s internými kontrolami relevantnými pre audit, aby sme mohli navrhnúť audítorské postupy vhodné za daných okolností, ale nie za účelom vyjadrenia názoru na efektívnosť interných kontrol organizácie.
- Hodnotíme vhodnosť použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosť účtovných odhadov a uvedenie s nimi súvisiacich informácií, uskutočnené štatutárnym orgánom.
- Robíme záver o tom, či štatutárny orgán vhodne v účtovníctve používa predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti a na základe získaných audítorských dôkazov záver o tom, či existuje významná neistota v súvislosti s udalosťami alebo okolnosťami, ktoré by mohli významne spochybníť schopnosť organizácie nepretržite pokračovať v činnosti. Ak dospejeme k záveru, že významná neistota existuje, sme povinní upozorniť v našej správe audítora na súvisiace informácie uvedené v účtovnej závierke, alebo ak sú tieto informácie nedostatočné, modifikovať náš názor. Naše závery vychádzajú z audítorských dôkazov získaných do dátumu vydania našej správy audítora. Budúce udalosti alebo okolnosti však môžu spôsobiť, že organizácia prestane pokračovať v nepretržitej činnosti.
- Hodnotíme celkovú prezentáciu, štruktúru a obsah účtovnej závierky, vrátane informácií v nej uvedených, ako aj to, či účtovná závierka zachytáva uskutočnené transakcie a udalosti spôsobom, ktorý vedie k ich vernému zobrazeniu.

Správa k ďalším požiadavkám zákonov a iných právnych predpisov

Správa k informáciám, ktoré sa uvádzajú vo výročnej správe

Štatutárny orgán je zodpovedný za informácie uvedené vo výročnej správe, zostavenej podľa požiadaviek zákona o účtovníctve. Náš vyššie uvedený názor na účtovnú závierku sa nevzťahuje na iné informácie vo výročnej správe.

V súvislosti s auditom účtovnej závierky je našou zodpovednosťou oboznámenie sa s informáciami uvedenými vo výročnej správe a posúdenie, či tieto informácie nie sú vo významnom nesúlade s auditovanou účtovnou závierkou alebo našimi poznatkami, ktoré sme získali počas auditu účtovnej závierky, alebo sa inak zdajú byť významne nesprávne.

Posúdili sme, či výročná správa občianskeho združenia Lesoochranárske zoskupenie VLK obsahuje informácie, ktorých uvedenie vyžaduje zákon o účtovníctve.

Na základe prác vykonaných počas auditu účtovnej závierky, podľa nášho názoru:

- informácie uvedené vo výročnej správe zostavenej za rok 2023 sú v súlade s účtovnou závierkou za daný rok,
- výročná správa obsahuje informácie podľa zákona o účtovníctve.

Okrem toho, na základe našich poznatkov o účtovnej jednotke a situácií v nej, ktoré sme získali počas auditu účtovnej závierky, sme povinní uviesť, či sme zistili významné nesprávnosti vo výročnej správe, ktorú sme obdržali pred dátumom vydania tejto správy audítora. V tejto súvislosti neexistujú zistenia, ktoré by sme mali uviesť.

V Michalovciach, 17. december 2024

Audítorská spoločnosť
Audit Accounting, s.r.o.
Letná 35, 071 01 Michalovce
číslo licencie UDVA 440

Zodpovedný audítor
Ing. Matúš Karas
Licencia UDVA 1231